

Ειδικά Θέματα Αγροτικής Κοινωνιολογίας

Ενότητα 3^η: Κοινωνική καινοτομία στην ύπαιθρο

Μαρία Παρταλίδου
Τμήμα Γεωπονίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Κεφάλαιο 3^ο:

Κοινωνική καινοτομία στην ύπαιθρο

Η κοινωνική καινοτομία

- Αποτελεί εμβληματική πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Αποσκοπεί στη συγκέντρωση όλων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών και την αξιοποίησή τους προς μια δυναμική, επιχειρηματική και καινοτόμο Ευρώπη.

[Στρατηγική για την «Ευρώπη 2020»](#)

Κοινωνική καινοτομία στην ύπαιθρο

Κοινωνική Καινοτομία

- Αναφέρεται σε **νέες ιδέες** που απαντούν σε κοινωνικές ανάγκες, στις οποίες δεν κατάφεραν να ανταποκριθούν οι παραδοσιακές πολιτικές και η αγορά.
- **Δεν αφορά νεοεισαχθείσες τεχνολογικές ιδέες**, αλλά την διαδικασία συλλογικής γνώσης, δράσης, αλλαγής συμπεριφορών, αξιών και μοντέλων διακυβέρνησης που αναπτύσει η κοινωνία των πολιτών.

Πηγή: [European Commission \(2013\)](#)

Κοινωνική Οικονομία

- Εύρος εννοιών, στα διάφορα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε.:
 - Αλληλέγγυα οικονομία.
 - Τρίτος τομέας.
- Διαφορές στα θεσμικά πλαίσια και ορολογίες.
- Εμπνέονται από κοινές αξίες, όπως:
 - Αλληλεγγύη.
 - Κοινωνική συνοχή.
 - Υπεροχή του ατόμου έναντι του κεφαλαίου.
 - Κοινωνική υπευθυνότητα.
 - Δημοκρατική λήψη αποφάσεων.

N. 4019/2011

- Νόμος για Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.
- Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (ΚΟΙΝΣΕΠ).

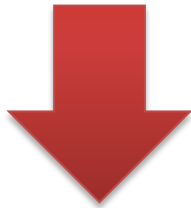

- Δημιουργία «κοινωνικά προσανατολισμένης επιχειρηματικότητας».

Κοινωνικά Υποστηριζόμενη Γεωργία

Συμβιωτική σχέση πόλης-υπαίθρου.

Η πόλη φροντίζει την ύπαιθρο και η ύπαιθρος την πόλη,
στο πλαίσιο της κοινωνικής καινοτομίας.

Κοινωνικά Υποστηριζόμενη Γεωργία.

Αποτελεί για πολλούς μια κοινωνική καινοτομία-τον αντίποδα του σημερινού παγκοσμιοποιημένου μοντέλου της σχέσης μεταξύ πόλης –υπαίθρου.

Κοινωνικά Υποστηριζόμενη Γεωργία

Community Supported Agriculture (CSA)

- Εναλλακτική μορφή γεωργικής παραγωγής, πώλησης και οργάνωσης των δικτύων διανομής τροφίμων, με βάση ένα τοπικό κοινωνικο-οικονομικό δίκτυο που στηρίζεται στην πολύ απλή λογική της συνεργασίας.
- Βασίζεται στην απ' ευθείας πώληση με σκοπό:
 - Να υποστηρίξει τους γεωργούς και
 - Να προσφέρει στους καταναλωτές πρόσβαση σε εποχιακά, τοπικά προϊόντα, συνήθως -όχι αποκλειστικά όμως- οργανικής/βιολογικής προέλευσης.

Σε τι διαφέρει από άλλες μορφές απευθείας διάθεσης προϊόντων :

- Έμφαση στη δημιουργία μιας κοινότητας γύρω από τα τρόφιμα, τη γη και την φύση γενικότερα
- Το βασικό μοντέλο της στηρίζεται στην προπληρωμή από τους καταναλωτές εβδομαδιαίων καλαθιών σε κάθε καλλιεργητική περίοδο.
- Οι γεωργοί μπορούν να παρακάμψουν τις παραδοσιακές δομές της αγοράς οι οποίες τους δημιουργούν μεγαλύτερο ρίσκο.

Πηγή:

<http://www.shomreitorah.org/wp-content/uploads/2013/10/CSA-Graphic.jpg>

(Hayden and Buck, 2012; Hinrichs, 2000)

Νέο κοινωνικοοικονομικό μοντέλο Γεωργίας - Κοινωνικής καινοτομίας

- Αποσκοπεί τη βελτίωση της ποιότητας της τροφής, διατηρώντας φιλοπεριβαλλοντικές και οικολογικές πρακτικές (*προστασία φυσικών πόρων και βιολογικές καλλιέργειες*).
- Περιορίζει τους οικονομικούς κινδύνους για τους παραγωγούς.
- Βασίζεται σε μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του καταναλωτή και του αγροκτήματος ως προς τον τρόπο καλλιέργειας και τα προϊόντα που θα παρέχονται.

Ιστορική εξέλιξη

Θεωρείται πως ξεκίνησε στην Ιαπωνία (1960) από την δράση ανήσυχων μητέρων για τη διατροφή των παιδιών τους.

Ανάλογες μορφές ΚΥΓ σε άλλες χώρες:

- Ένωση για τη Διατήρηση της Γεωργίας των Χωρικών (A.M.A.P.) στη Γαλλία
- Γεωργία Υποστηριζόμενη από την Κοινότητα (A.S.C.) στον Καναδά
- Οργάνωση TEIKIS στην Ιαπωνία
- Μοντέλο Reciproco (RElations de CItoyenneté entre PROducteurs et COnsommateurs) στην Πορτογαλία

Αντίστοιχα συστήματα

- G.A.S.A.P. (Groupe d'Achat Solidaire de l'Agriculture Paysanne) στο Βέλγιο.
- Landwirtschaftsgemeinschaft στη Γερμανία.
- A.C.P. (Agriculture Contractuelle de Proximité) στην Ελβετία.
- G.A.S. (Grupi di Acquisto Solidale) στην Ιταλία.
- ASC στην Ισπανία.
- Pergola-Associaties στις Κάτω Χώρες.
- Landbrugs Lauget στη Δανία, κτλ.

Προφίλ καταναλωτών που συμμετέχουν

- Εμπειρικές έρευνες σε ΗΠΑ (Ν.Υ., Μέρυλαντ, Β. Καρολίνα, Αριζόνα), Αυστραλία (Μελβούρνη), Κίνα (Πεκίνο) και Ευρώπη (Γαλλία, Βρετανία, Ιταλία) σκιαγραφούν το προφίλ των συμμετεχόντων ως εξής:
 - Γυναίκες (διότι είναι συνήθως τα μέλη του νοικοκυριού που έχουν επιφορτιστεί με την καθημερινή αγορά των τροφίμων και την προετοιμασία του φαγητού).
 - Νεαρής σχετικά ηλικίας.
 - Με εισοδήματα υψηλότερα του μέσου εθνικού όρου της χώρας τους.
 - Υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου.
 - Ενεργά πολιτικοποιημένοι αστοί με υψηλό βαθμό συμμετοχής στα κοινά.

Κίνητρα

- Οι βιβλιογραφικές αναφορές συγκλίνουν σε μια συστάδα βασικών κινήτρων φυσικής, κοινωνικής και ηθικής τάξης.
 - **Κίνητρο της υγείας:** πρόσβαση σε φρέσκα, εποχικά, θρεπτικά και ποιοτικά προϊόντα, οργανικής προέλευσης.
 - **Υποστήριξη** των τοπικών μικρών γεωργών και της τοπικής οικονομίας.
 - **Αυτονομία** έναντι των μεγάλων δικτύων διανομής και η προστασία του περιβάλλοντος.
 - **Οι οικονομικοί λόγοι:** προμήθεια φρέσκων βιολογικών προϊόντων.

(Cooley and Lass 1998, Hinrichs 2000, O'Hara and Stagl 2001, Guidi 2009, Lang 2010, Saltmarsh et al 2011, Flora and Bregendahl 2012, Schlicht et al 2014).

Στην Ελλάδα εγκαινιάζεται σε μια πρωτόλεια μορφή μόλις το 2010-11

- Με την εθελοντική πρωτοβουλία των Αγροναυτών → το πρώτο δίκτυο αγροτών βιοκαλλιεργητών της Αττικής και ομάδων καταναλωτών στην ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας.

Γιορτή αγρόκτημα Αρβανίτη 22/6

Πρόσκληση

Στο αγρόκτημα του παραγωγού μας

Θοδωρή Αρβανίτη στα Κούρκα
την **Κυριακή 22 Ιουνίου 2014, 11πμ.**

Θα γίνει ενημέρωση και συζήτηση για το καλάθι ΚΟΣΑΠ και το ΟικοΣχολείο και θα ακολουθήσει γεύμα και ζωντανή μουσική προσφορά του παραγωγού μας. Επίσης θα έχουμε την ευκαιρία να περιπλανηθούμε στο κτήμα και να επισκεφτούμε τις καλλιέργειες και τα ζώα, μαζί με τα παιδιά μας.

Αυτή είναι η δεύτερη χρονιά που γίνεται η ετήσια γιορτή-συνάντηση των μελών των ομάδων ΚΟΣΑΠ, της Κοινωνικά Στήριζόμενης Αγροτικής Παραγωγής, το σύστημα με το εβδομαδιαίο καλάθι ή τσάντα βιολογικών λαχανικών που ξεκίνησε εδώ και τρία χρόνια με την υποστήριξη των Αγροναυτών (για περισσότερα δείτε το μπλογκ μας).

ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΜΑΣ!
Σας περιμένουμε στο 2ο Εναλλακτικό Φεστιβάλ Αλληλέγγυας και Συνεργατικής Οικονομίας, 11-13 Οκτωβρίου 2013, στο Πολιτιστικό Κέντρο Ελληνικού, όπου συμμετεχουμε!

Η ΛΙΣΤΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΩΝ ΜΟΥ

- omotraperazi
Apple Logos
Πριν από 2 μήνες
- παντοπωλείο – καφέ Lacandona
Αργία 28ης Οκτωβρίου
Πριν από 3 μήνες
- Αγροναυτοκίτητος
Αγροναΐτες: Γιορτή αγρόκτημα Αρβανίτη 22/6
Πριν από 7 μήνες

Πηγή: <http://agronaftes.blogspot.gr/>

Οι πρώτες διανομές καλαθιών με λαχανικά ξεκινούν το 2012 με τρεις ομάδες καταναλωτών στο Χαλάνδρι (που παραμένει από τις πιο δυναμικές ομάδες ΚΟΣΑΠ), τα Βριλήσσια και το Παγκράτι και 20-30 καλάθια εβδομαδιαίως ανά ομάδα.

Το προφίλ καταναλωτών ΚΥΓ στην μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας

Πηγή: Ανθοπούλου κ.α. (2014). Φωτογραφικό αρχείο: Θ.Άνεμος- Αγροναύτες .

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Μαρία Παρταλίδου.
«Ειδικά Θέματα Αγροτικής Κοινωνιολογίας. Κοινωνική καινοτομία στην
ύπαιθρο». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS396/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Αλεμπάκη
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

